

From: [redacted] <[redacted]@eerstekamer.nl>
Date: Tuesday, June 16, 2026, 2:33 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
CC: [redacted] <[redacted]@eerstekamer.nl>
Subject: FW: Herindeling Hilversum Wijdmeren

Attachments:

260616CieBIZAEersteKamer.pdf

Graag op brievenlijst BIZA

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Plaatsvervangend Griffier/Coördinerend Raadadviseur

Griffier van de vaste commissies BIZA en KOREL

Directie Inhoud

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Tel + 31 [redacted] - [redacted] [redacted] [redacted]

Mob [redacted]

www.eerstekamer.nl

www.europapoort.nl

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Kazernestraat 52

2514 CV Den Haag

Van: [redacted]@gmail.com <[redacted]@gmail.com>

Verzonden: dinsdag 16 juni 2026 07:44

Aan: [redacted] <[redacted]@eerstekamer.nl>

Onderwerp: Herindeling Hilversum Wijdmeren

U ontvangt niet vaak e-mail van [redacted]@gmail.com. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte [redacted]

Wilt u bijgaand document verspreiden onder de voorzitter en leden van de Commissie Binnenlandse Zaken. Het betreft een probleem bij de Herindeling van Hilversum en Wijdmeren.

Hilversum heeft bij de herindeling randvoorwaarden gesteld ten aanzien van de stijging van de woonlasten van de inwoners.

In de recent verschenen Gezamenlijke Kadernota van de Colleges van Hilversum en Wijdmeren wordt daaraan invulling gegeven.

Deze invulling staat op gespannen voet met de uitspraken van de Minister die in de Tweede Kamer zijn gedaan.

Het verzoek is om hieraan aandacht te geven bij uw behandeling van de Wet op de Herindeling.

Zie hiervoor bijgevoegd document.

Bij voorbaat dank,

5.1.2.e

E-Raadslid Wijdmeren

Tel 5.1.2.e

Aan: de leden van de Commissie Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer
t.a.v.: Dhr ^{5.1.2.e} ^{5.1.2.e} griffier met het verzoek deze te verspreiden aan de voorzitter en de leden
Betreft: Herindeling Hilversum Wijdmeren
Verzonden per email aan: ^{5.1.2.e} [@eerstekamer.nl](mailto:>@eerstekamer.nl)

Situatie:

In de Tweede Kamer zijn vragen gesteld over het Gemeentefonds. Na de herindeling ontvangt de nieuwe gemeente Hilversum € 5.7 miljoen méér uit het Gemeentefonds.

- Zie voor de hoogte van het bedrag de Gezamenlijke Kadernota die Hilversum en Wijdmeren hebben opgesteld voor de begroting van 2027
[Document Hilversum - Bijlage 1- Kadernota 2027 - iBabs Publiekspportaal](#);
- Zie voor de vraag en het antwoord van de Minister het uittreksel van de antwoordnota op vragen van de Tweede Kamer, bijgevoegd als bijlage.

De Minister heeft geantwoord dat dit bedrag bij andere gemeenten wordt weggehaald, omdat de omvang van het Gemeentefonds gelijk blijft. De Minister zegt dat de heringedeelde gemeente Hilversum meer geld krijgt voornamelijk op grond van de maatstaf: centrumfunctie.

In bovengenoemde Kadernota wordt deze verhoging niet gebruikt voor het versterken van de centrumfunctie, maar voor het gelijk houden van de OZB voor inwoners van Hilversum. Hilversum heeft namelijk als randvoorwaarde voor de herindeling gesteld, dat de woonlasten niet meer dan de inflatie mogen stijgen.

De consequentie hiervan is dat de de OZB van inwoners van Wijdmeren sterk daalt. De verminderde OZB wordt geschat op € 4.4 - 4.8 miljoen (oplopend). Deze daling wordt gefinancierd door de hogere opbrengsten uit het Gemeentefonds.

Er staan tegenover de hogere bijdrage uit het Gemeentefonds geen hogere uitgaven voor de centrumfunctie.

Probleem:

Is het de gemeente toegestaan om de hogere uitkering van het gemeentefonds niet te besteden aan de versterking van de centrumfunctie, zoals bedoeld, maar aan belastingverlaging voor inwoners van Wijdmeren?

Dit zou een ongewenst signaal zijn, namelijk dat deze belastingverlaging wordt betaald door de (omliggende) gemeenten.

Verzoek:

1. Wilt u de invulling die de Kadernota geeft aan de besteding van de hogere bijdragen uit het Gemeentefonds bespreken met de Minister? De werkelijkheid staat op gespannen voet met de uitspraken van de Minister.
2. Wilt u uw oordeel laten meewegen in uw beslissing rond de Herindeling. Immers de begroting 2027 zal beoordeeld worden door de toezichthoudende Provincie. Het zou onwenselijk zijn als de Kadernota in strijd blijkt te zijn met de geest of de uitvoeringsvoorwaarden van het Gemeentefonds.

^{5.1.2.e}

Ex Raadslid Wijdmeren
14 juni 2026

47- BBB

Vraag:

*De leden van de **BBB**-fractie lezen dat de nieuwe gemeente financieel sterker zou worden en dat de algemene uitkering na herindeling ongeveer 5,56 miljoen euro hoger zou zijn dan de som van de afzonderlijke gemeenten. Kan de regering toelichten of hiermee niet een perverse financiële prikkel bestaat voor gemeenten om te fuseren? Deelt de regering de mening dat dergelijke prikkels het risico met zich meebrengen dat schaalvergroting wordt gestimuleerd, ook wanneer daar maatschappelijk geen draagvlak voor bestaat? Kan de regering toelichten of hiermee de omvang van het gemeentefonds met 5,56 miljoen euro toeneemt? Of blijft de omvang hetzelfde en wordt die 5,56 miljoen euro bij andere gemeenten weggehaald?*

Antwoord Minister:

De omvang van het gemeentefonds blijft gelijk. Het betreft hier dus een herverdeling van middelen binnen het gemeentefonds.

Er is geen directe prikkel voor een gemeente om al dan niet te fuseren. Tegenover de hogere bijdrage uit het gemeentefonds staan ook hogere uitgaven. Op het moment dat een gemeente fuseert, zal deze gefuseerde gemeente net zoveel middelen ontvangen als een andere gemeente met dezelfde objectieve kenmerken (mensen in de bijstand, aantal ouderen, bodemgesteldheid enzovoort).

Het budget van de algemene uitkering van het gemeentefonds wordt over de gemeenten verdeeld via een systeem van verdeelmaatstaven. Dit verdeelsysteem heeft als doel gemeenten in staat te stellen hun voorzieningen op een onderling gelijkwaardig niveau te brengen tegen globaal gelijke lastendruk en rekening houdend met de structuurkenmerken van de gemeenten.

De middelen die een gemeente ontvangt, zijn gebaseerd op uitgaven (kostenoriëntatie). Als gevolg daarvan is het dan ook niet zo, dat als een maatstaf in omvang toeneemt, en de gemeente dus meer middelen ontvangt, de gemeente hier ook meer aan overhoudt. Zo ontvangen gemeenten waar bijvoorbeeld relatief veel mensen in de bijstand zitten of relatief veel ouderen wonen, of gemeenten die relatief veel last hebben van verzakking van de infrastructuur door een slappere bodem (via de verschillende verdeelmaatstaven), hogere bijdragen uit het gemeentefonds.

Op het moment dat gemeenten gaan fuseren wordt voor die gemeenten doorberekend wat dit betekent voor de uitkering uit het gemeentefonds. Deze verandert dan, doordat de objectieve kenmerken van de gemeenten veranderen. De voornaamste reden dat de gefuseerde gemeente Hilversum erop vooruit gaat, is dat deze gemeente dan meer middelen ontvangt op grond van de maatstaf centrumfunctie. Zoals aan het begin van deze vraag aangegeven, staan tegenover de hogere bijdrage ook hogere uitgaven. Er is dus geen directe prikkel voor een gemeente om al dan niet te fuseren.

Gezamenlijke kadernota

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1 Beschouwingen	3
1.1 Startnotitie: eigen voorjaarsnota gezamenlijke Kadernota.....	3
1.2 Eerder vastgestelde uitgangspunten.....	3
1.3 Inhoud van de Kadernota	4
2 Financiële positie	6
2.1 Het totaalbeeld.....	6
2.2 Consolidatie effecten.....	7
2.3 Overige effecten zonder politieke keuze.....	9
2.4 Effecten met politieke keuze (Belastingharmonisatie).....	11
2.5 Effecten financieel beleid	20
3 Uitgangspunten begroting	23
4 Voorstel indeling programmabegroting	28
4.1 Programma 1: Wonen en leven.....	28
4.2 Programma 2: Zorg.....	28
4.3 Programma 3: Werken	29
4.4 Programma 4: Bestuur.....	29
4.5 Programma 5: Financiën en grondexploitaties.....	30

1 Beschouwingen

1.1 Startnotitie: eigen voorjaarsnota gezamenlijke Kadernota

In de “Startnotitie harmoniseren financiën” van 28 oktober 2025 is aangegeven dat de colleges, raden en ambtelijke organisaties van Wijdmeren en Hilversum samen werken aan de herindeling, maar hebben ieder bevoegdheden en verantwoordelijkheden die in de loop van de tijd veranderen. Voor 2026 betekent dit dat:

- de P en C producten voor 2026 voor beide gemeenten worden voorbereid door de samengevoegde ambtelijke organisatie. Het financieel toezicht van de provincie op Wijdmeren is vanwege de aanstaande herindeling ook in 2026 van kracht;
- Vanwege de herindeling stellen beide gemeenteraden in november 2026 géén programmabegroting 2027 vast, maar dat vindt plaats op 4 januari 2027 door de nieuw gekozen gemeenteraad van Hilversum;
- In de loop van 2027 stelt de nieuwe gemeenteraad de jaarrekeningen van Wijdmeren en Hilversum vast over 2026. Het toezicht op Wijdmeren vervalt en wordt op Hilversum ingesteld, tot goedkeuring van de begroting door Gedeputeerde Staten.
- In 2026 stellen Wijdmeren en Hilversum elk een ‘eigen’ voorjaarsnota vast over 2026 en een meerjarenraming 2027-2031 die (alleen) gaat over het eigen grondgebied en middelen: een beleidsarm doorkijk-document ‘alsof er niets wijzigt’. Uitzondering zijn de lasten/baten voor medewerkers van Wijdmeren die in 2026 in Hilversum werken.
- Wijdmeren en Hilversum stellen gezamenlijk een gelijklopende kadernota (of consolidatienota, of uitgangspuntennota 2027-2031) voor de te consolideren begroting 2027 op en stellen deze vast.
- Daarnaast stellen beide raden de belastingverordeningen voor 2027 vast, met uitzondering van de OZB. In artikel 216 en 217 van de Gemeentewet is geregeld dat de raad via belastingverordeningen vaststellen welke belastingen gelden en welke onderdelen daarin moeten worden opgenomen.

1.2 Eerder vastgestelde uitgangspunten

De gemeenteraden van Wijdmeren en Hilversum hebben in maart 2025 in het herindelingsadvies als uitgangspunten vastgesteld:

1. Beide gemeenten bevorderen dat de heringedeelde gemeente Hilversum per 1 januari 2027 start met een meerjarig positief begrotingssaldo en Wijdmeren de openstaande taakstellingen heeft ingevuld.
2. Harmonisatie van gemeentelijke belastingen gebeurt zorgvuldig, met aandacht voor de effecten op inwoners, ondernemers en begroting. Vertrekpunt is variant 2b uit de herindelingsscan en de verdere uitwerking daarvan n.a.v. motie M25/18.
3. Administratieve lasten en doublures worden zoveel mogelijk beperkt.
4. De technische basis van Hilversum is (passend bij het idee van de ‘lichte samenvoeging’ en de beperking van administratieve lasten) het vertrekpunt. Tegelijk is er bestuurlijke ruimte om in voorkomende gevallen anders te beslissen.
5. Het politieke gesprek over dit onderwerp wordt zoveel mogelijk gevoerd binnen de bestaande PenC kalenders en producten.
6. Verder wordt als uitgangspunt gehanteerd dat de programmabegroting 2027 beleidsarm is. Dit is gebruikelijk vanwege de herindelingsverkiezingen medio november 2026. Naar verwachting zijn bij het vaststellen van de begroting de coalitieonderhandelingen na de verkiezingen nog in volle gang. Het ligt in de rede om de nieuwe raad en de nieuwe coalitie financiële ruimte te laten voor nieuw/aangepast beleid.

1.3 Inhoud van de Kadernota

Het saldo van de gezamenlijke voorjaarsnota's is vertrekpunt

De huidige begrotingen van beide gemeenten vormen het uitgangspunt voor de technische harmonisatie in deze gezamenlijke kadernota. In beide gemeenten wordt in de voorjaarsnota (die in dezelfde raadsvergadering wordt behandeld) de bijstelling van de begroting als gevolg van autonome ontwikkelingen en nieuwe beleidsontwikkelingen geregeld. Het saldo van de begroting na wijzingen in de voorjaarsnota's vormt het vertrekpunt van de kadernota.

De belangrijkste onderwerpen van deze Kadernota

Naast de technische uitgangspunten voor de nieuw op te stellen begroting voor 2027 zijn de belangrijkste onderwerpen in deze gezamenlijke kadernota:

- Ontwikkelingen Algemene uitkering (Voordeel: 5,7 miljoen)
- Effecten belastingharmonisatie bij ongewijzigd beleid (Nadeel: 6,6 miljoen)
- Consolidatie-effecten huisvesting en personeel (Nadeel: 0,2 miljoen)
- Effecten harmonisatie financieel beleid (Oplopend voordeel: 0,8 miljoen)
- Overige effecten (Nadeel: 0,2 miljoen)
- De mutaties in deze kadernota sec vertonen daarmee een tekort van € 0,5 miljoen in 2030. In de jaren 2028 en 2029 leiden de mutaties in deze kadernota tot een wat hoger tekort.
- Rekeninghoudend met het vertrekpunt vanuit de gezamenlijke voorjaarsnota's is er in alle jaren, met uitzondering van 2028, sprake van een positief saldo.

Veranderend beeld ten opzichte van de BVS van 11 maart 2026

Op 11 maart 2026 heeft een beeldvormende sessie met beide gemeenteraden plaatsgevonden over de belastingharmonisatie. De belastingharmonisatie kent twee tegenvallers ten opzichte van 11 maart. De indexatie van de woonlasten moet op basis van de huidige (Hilversumse) systematiek (indexatie volgt CPI van maart van het huidige jaar) naar beneden worden bijgesteld van 2,6% naar 2,1%.

De tweede tegenvaller is de stijging van de kosten voor riool en afval, door de Hilversumse systematiek heeft dit effect op de OZB aangezien de totale lasten mogen stijgen met de CPI-index. Immers, in de startnotitie is als uitgangspunt opgenomen dat de Hilversumse woonlasten met niet meer dan de inflatie mogen stijgen. In deze Kadernota is deze beleidslijn als uitgangspunt gehanteerd.

Uitgangspunten voor de huisvesting

Bij de huisvesting is voor de harmonisatie de aanname gedaan dat het gemeentehuis van Wijdmeren per 1 januari 2027 (tenminste) kostendekkend wordt verhuurd, dit betekent huurinkomsten van circa € 900.000. De huisvestingsbudgetten kunnen dan ten gunste komen aan de huisvesting van de nieuwe gemeente. In de begroting Hilversum was uitgegaan van € 1,35 miljoen aan huisvestingsbudgetten Wijdmeren. Het verschil (nadeel van € 0,45 miljoen) is meegenomen in de kadernota.

Personele budgetten

De personele budgetten die nog beschikbaar zijn in Wijdmeren betreffen onder andere vergoedingen voor de raad en het college. Het totaal aantal raads- en collegeleden is per 1 januari 2027 lager waardoor er financiële middelen vrijvallen. Ook dit effect is verwerkt in deze Kadernota.

Nog geen definitief eindbeeld

De ervaring van andere herindelingen leert dat het enige jaren in beslag neemt voordat de financiële effecten van het samenvoegen van twee of meer gemeenten definitief zijn ingedaald in de gezamenlijke begroting. Dat zal met deze gemeentelijke herindeling niet anders zijn. Het hiermee gepaard gaande tijdsbeslag is mede afhankelijk van de complexiteit van de herindeling. Pas als we enkele begrotingen verder zijn, zal er sprake zijn

van een meer stabiel eindbeeld. Het saldo dat in deze kadernota wordt gepresenteerd is daarmee hooguit een voorlopig beeld. Zo moeten de effecten van de beleidsharmonisaties zich de komende periode nog verder uitkristalleren.

2 Financiële positie

2.1 Het totaalbeeld

Tabel 1: Totaal overzicht financiële uitwerking Kadernota

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

	2027	2028	2029	2030
Begrotingsaldo Hilversum	-4.570	-1.104	-4.623	-7.548
Voorjaarsnota Hilversum	5.587	2.303	2.881	1.594
Vertretpunt Hilversum	1.017	1.199	-1.742	-5.954
Begrotingssaldo Wijdmeren (na 1 ^e wijziging)	-1.624	-626	-533	-533
Voorjaarsnota Wijdmeren	1.157	1.314	1.380	440
Vertretpunt Wijdmeren	-467	688	847	-93
Gezamenlijk vertretpunt	550	1.887	-895	-6.047
Consolidatie effecten:	380	380	180	180
Personeelskosten Wijdmeren	-70	-70	-270	-270
Huisvesting	450	450	450	450
Overige effecten zonder politieke keuze:	-5.473	-5.473	-5.473	-5.473
Algemene uitkering	-5.700	-5.700	-5.700	-5.700
Bijdrage aan het GNR	227	227	227	227
Effecten met politieke keuze:	4.414	6.632	6.595	6.595
OZB Woningen	3.608	4.370	4.779	4.779
OZB niet woningen	-265	-156	-140	-140
Forensenbelasting	-200	530	560	560
RZB / havengelden	25	25	25	25
Toeristenbelasting	-90	-90	-90	-90
Hondenbelasting	135	135	135	135
Saldo Rioolheffing (overhead en onderdekking)	533	1.148	533	533
Afvalstoffenheffing (overhead)	727	727	727	727
Afvalstoffenheffing (overig)	-29	-27	96	96
Precariobelasting (overig)	-30	-30	-30	-30
Leges	0	0	0	0
Effecten financieel beleid:	-231	-72	-460	-832
Afschrijvingsbeleid	0	0	0	0
Autonome/nominale ontw	-231	-72	--460	-832
Investeringsbeleid	0	0	0	0

	2027	2028	2029	2030
Overige beleid met fin effect:				
Kwijtscheldingsbeleid	0	0	0	0
Mutaties Kadernota	-910	1.467	842	470
Eindtotaal Saldo	-360	3.354	-53	-5.577

2.2 Consolidatie effecten

2.2.1 Samenvattend overzicht

Bij de consolidatie-effecten zijn twee aspecten meegenomen: de personele kosten van beide gemeenten en de huisvestingskosten. In de onderstaande tabel worden de financiële effecten hiervan weergegeven.

Tabel 2: Overzicht Consolidatie-effecten

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Consolidatie effecten:	2027	2028	2029	2030
a. Personeelskosten Wijdmeren	-70	-70	-270	-270
b. Huisvesting	450	450	450	450

2.2.2 Personeelskosten Wijdmeren

Situatie Hilversum

De gemeente Hilversum heeft in de begroting rekening gehouden met de ambtelijke fusie en de budgetten die daarvoor zijn overgekomen vanuit Wijdmeren. Daarnaast heeft Hilversum in de begroting rekening gehouden met de huidige omvang de gemeenteraad en het college.

Situatie Wijdmeren

Wijdmeren heeft in de begroting rekening gehouden met de ambtelijke fusie en de personele lasten die daarmee samenhangen worden in de begroting doorberekend naar Hilversum. De personele kosten die na de ambtelijke fusie in Wijdmeren zijn overgebleven zijn apart begroot. Dit betreft kosten voor de gemeentesecretaris, griffie, raad en college. Deze zijn structureel in de begroting opgenomen.

Salaris gerelateerde lasten in begroting Wijdmeren: € 1.971.000

- Directie ¹ :	€ 342.000
- College:	€ 643.000
- Voormalige collegeleden:	€ 311.000
- Griffie:	€ 258.000
- Raad (incl. rekenkamer):	€ 417.000

¹ De kosten bestaan uit de salarisbudgetten van gemeentesecretaris en directieondersteuning en een niet nader ingevuld budget van € 82.000.

Harmonisatie:

Vanaf 1 januari is de gemeente ook bestuurlijk gefuseerd. In deze berekening gaan we uit van een uitbreiding van het college met twee wethouders. Dat is uiteindelijk een bestuurlijke afweging. De gemeenteraad zal worden uitgebreid met twee raadsleden. De gevolgen van de hogere bestuurskosten bedragen ongeveer € 690.000. Hilversum passeert na de herindeling de grens van 100.000 inwoners en verschuift daarmee van inwonersklasse 6 naar inwonersklasse 7. Dat heeft dus ook een kostenverhogend effect voor de zittende raadsleden en collegeleden. Bij de raadsleden is sprak van een uitbreiding van twee raadsleden. De Hilversumse wethouders vallen eveneens in een hogere klasse. Dus ook de zittende wethouders krijgen een hogere bezoldiging. Dat is een effect van ongeveer € 80.000. Hierbij is gerekend met 8% vakantiegeld en 8,3% eindejaarsuitkering en een aanname van 30% werkgeverslasten. Voor de Hilversums burgemeester geldt hetzelfde.

Tabel 3: Overzicht bestuurskosten

	60.000 tot 100.000	100.000 tot 150.000	Verschil	Aantal	Werkgevers lasten	Onkosten vergoeding	Budgettair effect
Effect huidige raadsleden	1.987,30	2.256,23	268,93	37	10%		131.345
Uitbreiding met 2		2.256,23	2.256,23	2	10%	223,50	64.928
Totaal effect							196.274
	60.000 tot 100.000	100.000 tot 150.000	Verschil	Aantal	Werkgevers lasten	Onkosten vergoeding	Budgettair effect
Effect huidige wethouders	9.841,08	10.735,89	894,81	5	30%		81.172
Uitbreiding met 2		10.735,89	10.735,89	2	30%	467,35	399.770
Totaal effect							480.942
	60.000 tot 100.000	100.000 tot 150.000	Verschil	Aantal	Werkgevers lasten	Onkosten vergoeding	Budgettair effect
Effect Hilversumse Burgemeester	12.152,10	12.875,98	723,88	1	30%		13.133
Totaal generaal							690.349

In de onderstaande berekening wordt er vanuit gegaan dat het salarisbudget van de griffie Wijdmeren wordt toegevoegd aan het budget van de griffie Hilversum en het salarisbudget van de directie Wijdmeren wordt toegevoegd aan de personeelskosten Hilversum.

Financieel effect:

Hogere bestuurskosten	€ 690.000	
Ondersteuning collegeleden (indicatief)	€ 300.000	
Voormalige collegeleden Wijdmeren	€ 311.000	
Extra budget griffie	€ 258.000	
Directiebudget naar organisatie*	<u>€ 342.000</u>	
Totaal benodigd		€ 1.901.000
Beschikbaar		<u>€ 1.971.000</u>
Vrijval vanaf 2027		€ 70.000
Vrijval vanaf 2029		€ 270.000

*) Vanwege afnemende frictiekosten wordt er vanuit gegaan dat vanaf 2029 een bedrag van € 142.000 benodigd is, een verlaging derhalve van € 200.000.

2.2.3 Huisvestingskosten

Situatie Hilversum

De gemeente Hilversum heeft door de ambtelijke fusie per 1 januari 2026 de huisvesting aan de Wilhelminastraat uitgebreid en de werkplekverdeling in het raadhuis en stadskantoor aangepast. Voor 2026 is een bijdrage vanuit Wijdmeren overeengekomen van € 1,35 miljoen, door de ambtelijke fusie is immers meer huisvesting benodigd. Dit budget is in Hilversum structureel ingeboekt aangezien de ambtelijke fusie ook structureel is. Voor de raming van de jaarlijkse opbrengst is de afspraak over 2026 als leidend aangehouden, de huisvestingsbudgetten van Wijdmeren waren op dat moment nog niet bekend in Hilversum.

Situatie Wijdmeren

De gemeente Wijdmeren heeft een huisvestingsbudget van € 900.000 in de begroting opgenomen. Daarnaast heeft Wijdmeren de bijdrage voor de huisvesting van 2026 aan Hilversum eenmalig opgenomen en gedekt uit de algemene reserve.

Harmonisatie:

Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de bijdrage vanuit de begroting van Wijdmeren € 900.000 zal bedragen. De bijdrage die Hilversum meerjarig in de begroting heeft opgenomen van €1,35 miljoen euro komt te vervallen. Bij de begroting is naar verwachting hier meer duidelijkheid over. Bij het opstellen van de begroting zal deze inschatting worden bijgesteld op basis van de dan beschikbare informatie.

Financieel effect:

Negatief effect van € 450.000 in alle jaarschijven.

2.3 Overige effecten zonder politieke keuze

2.3.1 Algemene uitkering

Huidige situatie:

Zowel in Hilversum als in Wijdmeren wordt de omvang van de algemene uitkering berekend met behulp van Pauw. Op basis van de parameters en de aangeleverde informatie wordt de omvang de algemene uitkering berekend.

Harmonisatie:

Doordat de gemeenten samengaan ontstaat een nieuwe set aan parameters die ten grondslag liggen aan de algemene uitkering. In het geval van Hilversum en Wijdmeren betekent dit dat de gefuseerde gemeente per 1 januari circa € 5,7 miljoen extra algemene uitkering ontvangt. Deze verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de nieuwe gemeente veel hoger scoort op de centrummaatstaven dan de twee gemeenten afzonderlijk.

Financieel effect:

Voordelig effect van € 5,7 miljoen in alle jaarschijven.

2.3.2 Gooisch Natuurreservaat (GNR)**Huidige situatie**

Hilversum heeft de ontwerpbegroting 2027 van het Goois Natuurreservaat (GNR) ontvangen. De participantenbijdrage wordt naar rato van de inwoners vastgesteld voor de verschillende participanten. Doordat de inwoners van Wijdmeren ook mee gaan tellen in 2027, wordt het aandeel voor Hilversum groter. Bij Wijdmeren is hiervoor geen dekking omdat die op dit moment geen participant is van GNR.

Financieel effect:

Een nadelig financieel effect van € 227.000 in alle jaarschijven.

2.4 Effecten met politieke keuze (Belastingharmonisatie)

2.4.1 Inzicht in de effecten van de belastingharmonisatie

Op 27 maart 2025 hebben de gemeenteraden van Wijdmeren en Hilversum ieder een motie aangenomen, waarin de colleges werden opgedragen om inzicht te bieden in de gevolgen van de harmonisatie op het niveau van Hilversum voor de onroerendezaakbelasting, de precariobelasting en de hondenbelasting. Harmonisatie forensenbelastingen is gevraagd uit te werken op het niveau Wijdmeren. Daarnaast moest inzicht geboden worden in de gevolgen in het ingroeipad tot 100% kostendekking voor rioolheffing, afvalstoffenheffing en de daarmee gepaard gaande compenserende maatregelen. In een tweetal beeldvormende sessies, te weten in september en recent nog op 11 maart 2026 hebben wij de uitkomsten gepresenteerd op basis van de toen bekende gegevens. De toen gepresenteerde lijn is als basis gehanteerd voor deze kadernota.

Tabel 4: Overzicht budgettaire effecten belastingharmonisatie stand BVS 11 maart 2026

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
OZB-woningen (niveau Hilversum)	3.689	3.403	3.159	3.159
OZB-niet woningen Eigendom (niveau Hilversum)	-212	-191	-234	-234
OZB-niet woningen Gebruik (niveau Hilversum)	-127	-116	-139	-139
Overhead afval en riool (niveau Hilversum)	1.260	1.260	1.260	1.260
Forensenbelasting (tarief Wijdmeren met maximum)	-199	530	560	560
Toeristenbelasting (tarief Hilversum / Camping € 1)	-90	-81	-72	-72
Afschaffen hondenbelasting	135	135	135	135
Afvalstoffenheffing (raming op 99% kostendekking)	-29	-27	96	96
Precariobelasting	-30	-30	-30	-30
Afronding		1	-1	-1
Budgettair effect tov begroting 2026	4.397	4.884	4.734	4.734

2.4.2 Toelichting op de verschillende onderdelen

OZB-woningen

De onroerendezaakbelasting voor woningen wordt met ingang van 2027 geharmoniseerd op het niveau Hilversum. Het vertrekpunt voor Hilversum wordt bepaald door het uitgangspunt dat de woonlasten maximaal met 2,6 % mogen stijgen. Omdat de afvalstoffenheffing en de rioolheffing met een hoger percentage zullen stijgen, vanwege de gestegen kosten, wordt dit gecompenseerd door een lagere stijging van de OZB. De gevolgen van de lagere overheadtoerekening aan de afvalstoffenheffing en de rioolheffing werkt in omgekeerde richting en leidt tot een hogere opbrengst.

OZB-niet woningen

Ook het OZB-tarief voor niet-woningen wordt geharmoniseerd op het niveau van Hilversum. In Hilversum wordt het OZB tarief met 10,25% verhoogd. Die opbrengst wordt gestort in het stadsfonds. In deze cijfers is rekening

gehouden dat ook de ondernemers vanuit Wijdmeren bijdragen aan het Stadsfonds. Daarnaast leiden de hogere kosten voor afvalstoffenheffing en rioolheffing tot een lagere OZB-opbrengst.

Overhead afvalstoffenheffing en rioolheffing

Hilversum en Wijdmeren hanteren verschillende grondslagen voor de toerekening van de overhead van de lokale heffingen. Wijdmeren rekent de overhead toe naar rato van de totale kosten die gemaakt worden, terwijl Hilversum de overhead toerekent naar rato van de personele inzet op het betreffende beleidsterrein. De nieuwe gemeente is straks verplicht om een uniforme systematiek te hanteren, die niet mag afwijken van de toerekening aan andere onderdelen van de begroting. Omdat de Hilversumse methode niet alleen vertrekpunt is, maar ook het meest gangbaar bij grondexploitaties en projecten, wordt deze als uitgangspunt gehanteerd. De harmonisatie van de toerekening van de overhead leidt ertoe dat er voor € 1,3 minder aan overhead kan worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit is als volgt berekend:

Tabel 5: Overzicht effecten gewijzigde overheadgrondslag

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

	Hilversum	Wijdmeren	Totaal	Nieuw	Vershil
Overhead	42.626	14.881	57.507		
Toegerekend aan rioolheffing	977	873	1.850	1.317	533
Percentage	2,29%	5,87%			
Toegerekend aan afval	115	767	882	155	727
Percentage	0,27%	5,15%			
Totaal afval en riool	1.092	1.640	2.732	1.472	1.260
Rioolheffing volgens de Hilversumse verdeelsleutel (2,29%)			1.317		
Afvalstoffenheffing volgens de Hilversumse verdeelsleutel (0,27%)			155		
Nieuwe overheadtoerekening			1.472		
Budgettair effect			1.260		

NB: Deze cijfers zijn nog gebaseerd op de begroting 2026. Bij de begroting 2027 worden de overhead en de daaruit voortvloeiende toerekening opnieuw gezien.

Forensenbelasting

Wijdmeren heeft al een forensenbelasting. Het tarief is 0,29% van de WOZ-waarde zonder maximum. Voorgesteld wordt om met ingang van de fusie per 2027 ook voor Hilversum de forensenbelasting in te voeren, zoals ook reeds in de begroting vanaf 2028 is ingeboekt. Voorgesteld wordt om het huidige tarief van Wijdmeren van 0,29% aan te houden maar om wel een maximum tarief aan te houden en dit maximum op € 1.500 te stellen. Dit maximum sluit aan bij het gemiddelde maximum tarief wat wordt gehanteerd. Ook wordt hiermee voorkomen dat met invoeren van deze belasting, belastingplichtige in Hilversum ineens geconfronteerd worden met een aanzienlijke verhoging van de belastingdruk.

Tabel 6: Overzicht Forensenbelasting*(Bedragen x € 1.000)**(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)*

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Forensenbelasting	-200	530	560	560
Begrotingswijziging	-200	530	560	560

Precariobelasting

Precario is een belasting voor het plaatsen van voorwerpen op of boven gemeentegrond. In de verordening zijn tarieven opgenomen voor: bouwmaterialen, terrassen, containers en standplaatsen. Per datum van fusie is deze belasting ook voor Wijdemereren van toepassing. Terrassen in Wijdemereren zijn vrijwel allemaal gelegen op eigen grond. Precario is binnen het gebied van Wijdemereren dus met name van toepassing op de overige categorieën tarieven. Naar verwachting levert dit 30.000 aan opbrengsten op.

Tabel 7: Overzicht Precariobelasting*(Bedragen x € 1.000)**(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)*

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Precariobelasting	-30	-30	-30	-30
Begrotingswijziging	-30	-30	-30	-30

Een exacte raming van de opbrengsten in de nieuwe gemeente is niet te geven omdat de opbrengsten jaarlijks fluctueren afhankelijk van het gebruik van gemeentegrond.

Hondenbelasting

In 2023 is in Hilversum de hondenbelasting afgeschaft. Wijdemereren heeft nog een hondenbelasting. Voorgesteld wordt om met ingang van de fusie per 2027 de hondenbelasting in Wijdemereren af te schaffen. Dit heeft een nadelig effect van 135.000.

Tabel 9: Overzicht hondenbelasting*(Bedragen x € 1.000)**(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)*

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Hondenbelasting (Wijdemereren)	135	135	135	135
Begrotingswijziging	135	135	135	135

2.4.3 Nieuwe ontwikkelingen en uitgangspunten voor de berekeningen van het basisscenario

De tijd staat evenwel niet stil. Inmiddels is er sprake van een aantal ontwikkelingen die op 11 maart 2026 nog niet bekend waren. Voor deze gezamenlijke Kadernota is daarom het basisscenario bij ongewijzigd beleid in beeld gebracht. Hier vloeien een aantal bestuurlijke keuzes uit voort die van invloed zijn op het begrotingsbeeld en daarmee op het kader waarbinnen de begroting 2027 en meerjarenraming 2028 – 2030 wordt opgesteld.

Voor de berekeningen van het basisscenario zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Harmonisatie van de OZB per 2027 (wettelijke verplichting);
- Harmonisatie van de afvalstoffenheffing per 2027;
- Harmonisatie van de rioolheffing per 2029;
- Woonlasten in Hilversum mogen stijgen met maximaal het meest recente inflatiepercentage. De harmonisatie van de rioolheffing maakt hier geen onderdeel van uit.

2.4.4 Gevolgen vanuit de overheadtoerekening

Overhead riool leidt tot lagere tarieven in Wijdemerem

Omdat de afvalstoffenheffing onmiddellijk wordt geharmoniseerd, heeft de lagere overhead voor afval gevolgen voor de tarieven van Hilversum en Wijdemerem. De lagere tarieven die hieruit voortvloeien voor Hilversum worden in het basisscenario weer gecompenseerd door een hogere OZB. De rioolheffing wordt pas in 2029 geharmoniseerd. Toch moet wel uitgegaan worden van de lagere overhead. Dat wordt doorberekend in de tarieven Wijdemerem, omdat Wijdemerem een verhoudingsgewijs hoge overhead toerekent. De lagere overhead in de rioolheffing leidt daarmee (tot 2029) niet tot een hogere OZB in Hilversum.

Hogere OZB-effect als gevolg van de lagere overhead

Om de woonlasten op het huidige niveau te houden, kan de OZB als gevolg van de lagere tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen.

Tabel 10: OZB-effect als gevolg van de lagere overhead

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Effect hogere OZB agv lagere overhead afval	-357	-345	-445	-445

2.4.5 Overige nieuwe ontwikkelingen

Toeristenbelasting

Beide gemeenten hebben een toeristenbelasting. Bij amendement is het tarief voor campings in Hilversum vastgesteld op € 1,00 (tarief campings Wijdemerem is € 1,84) en het tarief voor overige verblijfsvormen op € 3,68 gelijk aan het tarief in Wijdemerem. Voorgesteld wordt om de huidige tarieven van Hilversum voor 2027 toe te passen in de nieuwe gemeente en deze te verhogen met de inflatie.

Naar verwachting vallen de opbrengsten per 2027 in de nieuwe gemeente met circa 90.000 hoger uit. Dit heeft te maken met het feit dat de baten binnen het gebied van Wijdemerem na uitgevoerde controle binnen de toeristenbelasting hoger uitvallen dan begroot. Dat leidt meerjarig tot een iets hogere meeropbrengst dan tijdens de BVS van 11 maart 2026 werd voorzien. Daarnaast is het effect van de verhoging van de tarieven met inflatie verwerkt.

Tabel 11: Overzicht Toeristenbelasting

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Toeristenbelasting	-90	-90	-90	-90
Begrotingswijziging	-90	-90	-90	-90
Mutatie ten opzichte van BVS 11 mrt		-9	-18	-18

Roerendezaakbelasting – Havengelden

Hilversum heeft een verordening havengelden. De opbrengsten hieruit zijn zeer beperkt en bestaan voornamelijk uit liggelden voor woonboten. In de begroting 2026 is al voorgesteld om de verordening havengelden met ingang van 2027 in te trekken en de tarieven voor woonboten onder de roerendezaakbelasting

te laten vallen. De compensatie via de roerende zaakbelasting is maar zeer beperkt en vooralsnog op p.m. ingeschat. Wijdmeren heeft al een roerendezaakbelasting voor woonboten. Dit effect was nog niet meegenomen tijdens de BVS van 11 maart 2026.

Tabel 8: Overzicht Havengelden

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Havengelden	25	25	25	25
Begrotingswijziging	25	25	25	25

2.4.6 Een nieuw vertrekpunt

Daarmee ontstaat een nieuw vertrekpunt ten opzichte van de stand in de BVS 11 maart 2026. Dat hebben we weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 12: Herzien vertrekpunt ten opzichte van BVS 11 maart

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Budgettair effect stand BVS 11 maart	4.397	4.884	4.734	4.734
Effect lagere overheadtoerekening	-357	-345	-445	-445
Mutatie toeristenbelasting		-9	-18	-18
Havengelden	25	25	25	25
Nieuw vertrekpunt tov begroting 2026	4.065	4.555	4.296	4.296

2.4.6 Verhoging van de kostenbasis voor afval en riool

Verhoging van de kostenbasis

De kosten die gemaakt worden voor het instandhouden van het riool en het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval worden doorberekend in de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor de komende jaren worden onder meer als gevolg van de inflatie en andere autonome ontwikkelingen hogere kosten voorzien. De verhoging van deze kosten (de kostenbasis) voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing heeft gevolgen voor de totale woonlasten. Immers, de tarieven voor afvalstoffenheffing en de rioolheffing stijgen mee met de stijging van de kosten. Redenerend vanuit het (Hilversumse) uitgangspunt dat de stijging van de totale woonlasten in Hilversum gemaximeerd blijven tot de inflatie, betekent dit dat de kostenstijging leidt tot een lagere OZB-opbrengst.²

Afval: rechtstreekse doorvertaling naar de OZB

De hogere kosten voor afval leiden tot een hoger tarief voor de afvalstoffenheffing en worden gecompenseerd voor de OZB. Het omgekeerde effect geldt voor de inzet van de tariefsegalisatiereserve. De inzet van de reserve leidt tot een lagere afvalstoffenheffing. En dat wordt gecompenseerd via de OZB.

²Omdat de gemiddelde woonlastenstijging als uitgangspunt wordt genomen, zal het zo zijn dat de hogere kosten bij bijvoorbeeld afval of riool tot een net iets andere verlaging leidt bij de OZB.

Tabel 13: Ontwikkeling kostenbasis afval*(Bedragen x € 1.000)**(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)*

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Kostenbasis afval Hilversum	361	304	298	348
Kostenbasis afval Wijdmeren	59	67	70	70
Inzet tariefsegalisatiereserve	-1.004			
Tarieven afvalstoffenheffing	584	-371	-368	-418
Doorvertaling naar de OZB	-483	307	313	313
Budgettair effect	-483	307	313	263

In de bovenstaande tabel is dat effect cijfermatig weergegeven. De hogere kosten voor afval leiden tot een hogere opbrengst. De inzet van de tariefsegalisatiereserve leidt tot een lagere opbrengst. Om de gemiddelde woonlasten op het zelfde niveau te houden wordt een hogere opbrengst bij de afvalstoffenheffing gecompenseerd door een lagere OZB-opbrengst (en omgekeerd uiteraard wordt een lagere opbrengst afvalstoffenheffing gecompenseerd door een hogere OZB-opbrengst).

Rioolheffing: nog niet harmoniseren

Omdat de harmonisatie van de rioolheffing een groot effect heeft op de tarieven, is ervoor gekozen om pas in 2029 tot harmonisatie over te gaan. Dat betekent dat er een tarief voor twee jaar moet worden vastgesteld. Als er sprake is van een aanvullende kostenstijging in 2028 kan dat niet in het tarief worden verdisconteerd. In Hilversum is hier sprake van. De kosten stijgen in 2028 met € 0,3 miljoen ten opzichte van 2027. Deze stijging komt rechtstreeks ten laste van het begrotingssaldo. In deze cijfers zijn we ervan uitgegaan dat de gevolgen van de harmonisatie van de rioolheffing in 2029 niet hoeven te worden opgevangen binnen het kader van de totale woonlasten.

Tabel 14: Ontwikkeling kostenbasis riool*(Bedragen x € 1.000)**(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)*

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Ontwikkeling kostenbasis Riool Hilversum	548	817	1.082	1.126
Ontwikkeling kostenbasis Riool Wijdmeren	105	105	105	105
Wegvallen gebruikersheffing Wijdmeren ³			p.m.	p.m.
Mutatie tariefsopbrengst Hilversum	-548	-548		
Mutatie tariefsopbrengst Wijdmeren	-105	-105		
Later ingaan geraamde tariefsopbrengst Wijdmeren		346		
Mutatie tariefsopbrengst Hilversum / Wijdmeren			-1.187	-1.231

³ De gebruikersheffing in Wijdmeren valt weg. Dat is nu nog niet meegenomen in de tariefsberekening. Het heeft overigens een zeer beperkt effect (minder dan 1 euro per huishouden). Bij de begroting zal dat worden meegenomen.

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Doorvertaling naar de OZB	527	537	1.023	1.023
Budgettair effect	527	1.152	1.023	1.023

Voor afval en riool gezamenlijk leidt dit tot de volgende effecten. Dat is weergegeven in de onderstaande tabel:

Tabel 15: Recapitulatie afval en riool

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekort verhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Budgettair effect afval en riool	44	1.459	1.436	1.436
Waarvan: doorvertaling OZB	44	844	1.336	1.336
Waarvan: overige effecten	0	615	0	0

In de bovenstaande tabel zien we duidelijk het effect van het feit dat de stijging van de kosten in Hilversum in 2028 ten opzichte van 2027 (€ 817.000 -/- € 548.000 = € 269.000) en de reeds ingeboekte tariefsverhoging in Wijdmeren (€ 346.000) niet via de rioolheffing in rekening kan worden gebracht. Dit gezamenlijke effect van € 615.000 komt ten laste van het begrotingsaldo. Als de harmonisatie in 2027 zou plaatsvinden, dan was dit wel mogelijk geweest. Overigens zou in dat geval, bij toepassing van de Hilversumse systematiek, sprake zijn van een lagere OZB-opbrengst, die vervolgens weer ten laste van het begrotingsaldo zou worden gebracht.

2.4.7 Inflatie

Uitgangspunt in de begroting van de gemeente Hilversum is dat de woonlasten met maximaal het inflatiepercentage mogen stijgen. Op 13 maart 2026 heeft het Centraal Planbureau de nieuwste prognoses gepubliceerd. Het inflatiepercentage waar de gemeente Hilversum van uitgaat voor de woonlasten, te weten het consumentenprijsindexcijfer (CPI) is gedaald van 2,6% naar 2,1%. Strikt genomen zou dit betekenen dat de woonlastenontwikkeling ook met dat percentage zou dalen. De prognose van het Centraal Planbureau kwam tot stand toen de oorlog in Iran nog moest beginnen. Inmiddels is als gevolg van die oorlog de verwachting dat inflatie de komende tijd zal stijgen. Hoe hoog die stijging zal gaan uitvallen is met veel onzekerheden omgeven. In de onderstaande tabel is het effect weergegeven van een woonlastenstijging op basis van 2,1%.

Tabel 16: Effect van een lagere inflatie

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekortverhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Inflatiepercentage woningen naar 2,1%	232	468	729	729
Inflatiepercentage niet-woningen naar 2,1%	74	151	233	233
Budgettair effect	306	619	962	962

Recapitulatie

Eén en ander leidt tot het volgende beeld. Uitgaande van het basisscenario betekent dit dat het budgettaire effect van de totale harmonisatie uitkomt op € 6,6 miljoen. Dit is weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 17: Budgettair effect

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekortverhogend)

Belastingsoort	2027	2028	2029	2030
Vertrekpunt Belastingharmonisatie	4.065	4.555	4.296	4.296
Koppeling kostenbasis afval en riool aan OZB	44	844	1.336	1.336
Overige budgettaire effecten afval en riool	0	615	0	0
Inflatie van 2,6% naar 2,1%	306	619	962	962
Budgettair effect belastingharmonisatie	4.415	6.633	6.594	6.594

2.4.9 Leges

Situatie Hilversum en Wijdmeren

Hilversum en Wijdmeren kennen beiden hun eigen legesverordening. De belangrijkste verschillen zijn ongelijke tarifiering, gestaffelde bouwleges Wijdmeren, diverse vrijstellingen in de legesverordening Wijdmeren (evenementen, deelvoertuigen, marktstandplaats etc.).

Algemene uitgangspunten

1. De geraamde legesopbrengsten van beide gemeenten zijn bepalend voor de harmonisatie van de legesverordeningen van Hilversum en Wijdmeren.
2. De heffingsgrondslagen en heffingsmaatstaven blijven gelijk met uitzondering van de artikelen 2.5 en 2.6 (activiteit bouwen).
3. De harmonisatie van de legesverordeningen vindt budgettair neutraal plaats en zoveel mogelijk op basis van de Hilversumse technische basis:
 - a. Inhoudelijk gelijke artikelen worden opgenomen in de nieuwe tarieventabel 2027 en voorzien van het Hilversumse tarief;
 - b. Artikelen die Hilversum wel heeft en Wijdmeren niet worden wel opgenomen in nieuwe tarieventabel 2027 en voorzien van het Hilversumse tarief;
 - c. Artikelen die Wijdmeren wel heeft en Hilversum niet worden uitsluitend wel opgenomen in de nieuwe tarieventabel als de prestatie in 2027 nog geleverd wordt. Deze artikelen worden voorzien van het Wijdemeerse tarief;
 - d. Artikelen die nu in geen van beide gemeenten voorkomen worden niet toegevoegd;
4. Tarieven met een wettelijk maximum tarief worden gesteld op het wettelijk maximumtarief;
5. De huidige vrijstellingen worden overgenomen of er wordt hiervoor een alternatief voorstel gedaan, bijvoorbeeld subsidie;
6. De trouwlocaties in beide gemeenten wijzigen niet, in Wijdmeren vervalt in ieder geval de trouwlocatie Rading 1 in Loosdrecht;

Voor de activiteit Bouwen gelden specifieke uitgangspunten

7. Voor de artikelen 2.5 en 2.6 (activiteit bouwen) wordt een nieuwe gestaffelde heffingsmaatstaf voorgesteld, met als uitgangspunt dat de geraamde opbrengsten gelijk blijven;

8. De percentages van de staffels van artikel 2.5 en 2.6 (en daarmee de tarieven per staffel) worden zodanig vastgesteld dat er sprake is van een degressief tarief waarbij naarmate de omvang van een bouwwerk toeneemt, het percentage over het meerdere van de bouwsom ten opzichte van de voorgaande staffels afneemt. We gaan daarbij uit van de Wijdemeerse staffels.

Financieel effect

Uitgangspunt is een budgettair neutrale harmonisatie van de leges.

2.4.10 Samenvattende effecten

In de onderstaande tabel zijn per belastingsoort de mutaties ten opzichte van de begroting 2026 -2029 opgenomen, uitgaande van het basisscenario.

Tabel 18: Samenvattend overzicht

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekortverhogend)

Effecten met politieke keuze:	2027	2028	2029	2030
OZB Woningen	3.608	4.370	4.779	4.779
OZB niet woningen	-265	-156	-140	-140
Forensenbelasting	-200	530	560	560
RZB / havengelden	25	25	25	25
Toeristenbelasting	-90	-90	-90	-90
Hondenbelasting	135	135	135	135
Saldo Rioolheffing (overhead en onderdekking)	533	1.148	533	533
Afvalstoffenheffing (overhead)	727	727	727	727
Afvalstoffenheffing (overig)	-29	-27	96	96
Precariobelasting (overig)	-30	-30	-30	-30
Leges	0	0	0	0
Afronding	1	0	0	0
Totaal	4.414	6.632	6.595	6.595

2.5 Effecten financieel beleid

2.5.1 Samenvattend overzicht

Bij de effecten financieel beleid brengen we de effecten in beeld van het samengevoegde afschrijvingsbeleid, het investeringsbeleid en de raming van de autonome en nominale ontwikkelingen.

Tabel 19: Samenvattend overzicht effecten financieel beleid

(Bedragen x € 1.000)

(Positieve bedragen zijn tekortverhogend)

Effecten financieel beleid:	2027	2028	2029	2030
a. Afschrijvingsbeleid	0	0	0	0
b. Investeringsbeleid	0	0	0	0
c. Autonomie/nominale ontwikkelingen	-231	-72	-460	-832
Totaal	-231	-72	-460	-832

2.5.2 Afschrijvingsbeleid

Situatie Hilversum

De gemeente Hilversum hanteert een relatief beperkte aantal categorieën met een bijbehorende afschrijvingstermijn. Investerings worden ingedeeld in een categorie en conform de bijbehorende afschrijvingstermijn afgeschreven. Voor gebouwen hanteert de gemeente Hilversum een afschrijving tot restwaarde van 15%.

Situatie Wijdmeren

De gemeente Wijdmeren kent een relatief uitgebreid aantal categorieën met bijbehorende afschrijvingstermijnen. Hierbij maakt Wijdmeren meer onderscheid tussen initiële investeringen en vervangingsinvesteringen. Daarnaast kent Wijdmeren een uitgebreidere categorisering op het gebied van waterhuishouding (kades, gemalen etc.). Wijdmeren schrijft gebouwen volledig af.

Harmonisatie:

Voor de harmonisatie van de afschrijvingstermijnen maken we onderscheid tussen bestaande activa en nieuwe investeringen vanaf 1 januari 2027. Voor bestaande activa zijn de verschillen tussen Wijdmeren en Hilversum relatief beperkt. Voor alle bestaande activa geldt dat initiële activering heeft plaatsgevonden op basis van de verwachte levensduur. Voor alle bestaande activa is het wenselijk de bestaande afschrijvingstermijnen te handhaven.

Voor alle nieuwe investeringen vanaf 1 januari 2027 dient een geharmoniseerd afschrijvingsbeleid vastgesteld te zijn. In principe zijn de huidige afschrijvingstermijnen van Hilversum daarbij leidend. Uit een analyse blijkt dat op onderdelen de afschrijvingstermijnen van Wijdmeren beter aansluiten bij de werkelijkheid. Hier betreft het onder andere een uitgebreidere categorisering van afschrijvingstermijnen voor waterwerken (gemalen etc.) waardoor de afschrijvingstermijn beter aansluit bij de verwachte levensduur. Omdat het BBV voorschrijft dat de afschrijvingstermijn moeten zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, zal in die gevallen de afschrijvingstermijn worden gehanteerd die de werkelijkheid het meest benaderd.

Voor nieuwe investeringen in gebouwen zal de restwaarde methodiek worden toegepast, zoals die nu al in Hilversum wordt toegepast.

Het BBV schrijft voor dat gelijksoortige activa op een gelijke wijze moeten worden behandeld. Daarnaast schrijft het BBV voor dat de afschrijvingstermijnen moeten zijn gebaseerd op de toekomstige levensduur. Rioleringsinvesteringen op zandgrond gaan doorgaans langer mee, dan rioleringswerken op veengrond. In

voorkomende gevallen zal daar een onderscheid in worden gemaakt om op deze wijze te voldoen aan het principe dat de afschrijvingstermijn moet zijn afgestemd op de toekomstige gebruiksduur.

Financieel effect:

Het handhaven van de afschrijvingstermijnen van bestaande activa leidt niet tot een financieel effect. Het harmoniseren van het afschrijvingsbeleid voor nieuwe investeringen vanaf 2027 heeft op basis van de Hilversumse begrotingsmethodiek van investeringen geen financiële impact.

2.5.3 Investeringsbeleid

Situatie Hilversum

De gemeente Hilversum heeft jaarlijks een relatief constant niveau van investeringen. In de begroting wordt bij de berekening van de toekomstige kapitaallasten rekening gehouden met een jaarlijkse investering van circa €30 miljoen. Bijstellingen aan de hand van de werkelijke omvang van de investeringen vindt in het lopende jaar plaats via de P&C cyclus.

Situatie Wijdmeren

Wijdmeren raamt de kapitaallasten van toekomstige investeringen op basis van de investeringsbegroting.

Harmonisatie:

De gemeente Hilversum is in principe de technische basis. In het geval van het investeringsbeleid geldt echter dat de investeringen van Wijdmeren niet van een constante omvang zijn. Dit wordt veroorzaakt door relatief lage investeringen in de afgelopen jaren als gevolg van het financieel herstelplan en enkele grote projecten in de komende jaren. Voor de consolidatie verhogen we de jaarlijkse investering van €30 miljoen van Hilversum met de verwachte investeringen van Wijdmeren. Hierdoor zijn de begrote bedragen van beide gemeenten leidend bij de harmonisatie en leidt dit niet tot een budgettair effect.

Financieel effect:

Geen.

2.5.4 Stelpost nominale en autonome ontwikkelingen

Situatie Hilversum

De gemeente Hilversum werkt met een begroting in lopende prijzen. Dit betekent dat effecten van verwachte kosten- en opbrengstenstijgingen worden verwerkt in alle jaarschijven. In deze methodiek wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van de algemene uitkering. Voor de kostenstijging hanteert Hilversum een stelpost voor nominale en autonome ontwikkelingen.

De stelpost kan worden ingezet ter compensatie van nominale en autonome ontwikkelingen. De hoogte van de stelpost is jaarlijks € 5.000.000 (hoogte is historisch bepaald).

Situatie Wijdmeren

Wijdmeren werkt met een begroting in constante prijzen. Dit betekent dat in alle jaarschijven van de meerjarenraming het prijspeil van het begrotingsjaar gehanteerd wordt. Hierdoor wordt er geen rekening gehouden met een inflatoire stijging van de algemene uitkering, de belastingopbrengsten en de kosten.

Harmonisatie:

Gemeenten mogen kiezen tussen lopende prijzen of constante prijzen. Voor het harmoniseren is het uitgangspunt gehanteerd dat Hilversum fungeert als technische basis. Het omzetten van de methodiek van Wijdemeren naar die van Hilversum heeft de volgende gevolgen:

- a) De algemene uitkering gaat van constante prijzen naar lopende prijzen. Dit voordelige effect is circa € 0,2 miljoen in 2027, in 2027, € 1,1 miljoen in 2028, €2,5 miljoen in 2029 en € 3,8 miljoen in 2030.
- b) De stelpost nominale en autonome ontwikkelingen van 5 miljoen euro moet worden uitgebreid. De omvang van de begroting Wijdemeren bedraagt circa 20% van Hilversum. Dit betreft een goede graadmeter voor de bijstelling van de stelpost. Het ophogen van de stelpost nominale en autonome ontwikkeling heeft daarmee een effect van €1 miljoen euro in 2028, €2 miljoen in 2029, €3 miljoen in 2030.

Financieel effect:

€ 231.000 positief effect in 2027

€ 72.000 positief effect in 2028

€ 460.000 positief effect in 2029

€ 832.000 positief effect in 2030

3 Uitgangspunten begroting

Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren wij de voorgestelde kaders en uitgangspunten voor de begroting 2027-2030.

Beleidsarm

Er wordt uitgegaan van een beleidsarme kadernota en een beleidsarme begroting. Invulling geven aan nieuwe ontwikkelingen is voorbehouden aan de nieuwe gemeenteraad en een nieuw college. De uitgangspunten zijn daarmee vooral een voortzetting van de huidige uitgangspunten. Wel vinden uiteraard bijstellingen plaats als gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals de meest recente inflatiecijfers.

Algemeen

De prijzen van goederen en diensten zijn aan inflatie onderhevig. Inflatie treedt op wanneer er sprake is van een algemene stijging van de prijzen van goederen en diensten (niet alleen van individuele producten). Dit heeft als resultaat dat je vandaag minder kunt kopen voor € 1 dan gisteren.

Als gevolg van eventuele inflatie kan in de toekomst minder maatschappelijk effect gerealiseerd worden dan met hetzelfde geld nu. Om de maatschappelijke doelstellingen te kunnen blijven realiseren maken wij jaarlijks de overweging om budgetten (deels) te corrigeren voor de inflatie. **Het is en blijft immers een politieke overweging om de extra kosten af te wegen tegenover het gewenste maatschappelijke effect.**

Hoofdlijnen

In de onderstaande tabel presenteren wij de hoofdlijnen van de uitgangspunten:

Tabel 20: Begrotingsuitgangspunten

Omschrijving	Uitgangspunt
Onroerendezaakbelasting	Consumentenprijsindex (CPI) 2,6%. Vanuit het Centraal Economisch plan 2026 (maart raming) van het Centraal Planbureau blijkt een verwachte CPI voor 2027 van 2,1%. Via de voorjaarsnota van Hilversum wordt voorgesteld om het percentage te handhaven op 2,6%.
Afvalstoffenheffing	Kostendekkend/ Consumentenprijsindex CPI
Rioolheffing	Kostendekkend/ CBS-prijsindex voor de GWW-sector maart (deelgebied 4221, Werken voor vloeistoffen)
Woonlasten als geheel (OZB, riool- en afvalstoffenheffing)	CPI 2,6%
Lonen en pensioenpremie	CAO en/of raming
Investeringen onderwijshuisvesting	BDB-index (maart)
Investeringen (en kosten) gemeentelijk watermanagement plan (rioleringen)	CBS-prijsindex voor de GWW-sector maart (deelgebied 4221, Werken voor vloeistoffen)
Uitgaande subsidies	Voorgaande jaren werd de subsidie-indexatie bepaald door de CPI raming maart. Voor 2027 komt deze uit op 2,1%. Echter vanwege de aangenomen motie 'M25-128: Geen stille bezuiniging voor maatschappelijke organisaties' wordt voorgesteld om voor de indexatie 2027 het gemiddelde te

	nemen van de ontwikkeling van de CPI (2.1%) en de CAO-lonen (3,4%). Dit resulteert in een indexatie van 2,75%.
Marktgelden	CPI 2,1%
Overige lokale leges, rechten en heffingen	Wettelijk vastgesteld tarief
(Reken)rente	Berekende omslag

Begroten in onze gemeente Hilversum

Het uitgangspunt bij het opstellen van de begroting voor volgend jaar is het prijspeil van het begrotingsjaar (2027). De begroting bestaat hierdoor meerjarig uit structurele (gelijke) budgetten. Naast de meerjarig gelijke budgetten bestaan er incidentele budgetten. Voorbeelden van deze incidentele budgetten zijn de verwachte lasten en baten voortkomend uit grondexploitaties, maar ook bijvoorbeeld incidentele budgetten vanuit het coalitieakkoord.

Voor een aantal budgetten hanteren wij echter niet hetzelfde prijspeil. Bij deze budgetten houden wij meerjarig rekening met toekomstige ontwikkelingen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de algemene uitkering, de onroerendezaakbelasting en de stelpost autonome en nominale ontwikkeling.

Categorie	Wijze van begroten
Algemene uitkering	Bij de algemene uitkering sluiten we aan bij de circulaires van het Gemeentefonds. Het Gemeentefonds gaat uit van stijgende uitgaven en compenseert de gemeenten hiervoor. Dit gebeurt met het zogenaamde accres. De gemeente heeft hier geen invloed op.
Onroerendezaakbelasting	Meerjarig (de jaren volgend op het begrotingsjaar) gaan wij bij de onroerendezaakbelasting uit van een jaarlijks stijgende opbrengst. Hierbij is in voorgaande jaren, in lijn met het coalitieakkoord, het uitgangspunt gehanteerd dat de totale woonlasten niet meer stijgen dan de inflatie (CPI-raming) en een verwachte stijging van het aantal woningen per jaar.
Stelpost autonome ontwikkelingen	In de programmabegroting wordt een stelpost autonome ontwikkelingen opgenomen. De stelpost kan worden ingezet ter compensatie van autonome ontwikkelingen. De hoogte van de stelpost is jaarlijks € 2.000.000 (hoogte is historisch bepaald). Als gevolg van de samenvoeging wordt dit bedrag verhoogd tot € 2.400.000. Jaarlijks hogen wij de stelpost vanaf het laatste jaar structureel op met € 2.400.000. In de Voorjaarsnota 2026 hebben wij dit verwerkt voor het begrotingsjaar 2030.
Stelpost nominale ontwikkelingen	In de programmabegroting wordt een stelpost nominale ontwikkelingen opgenomen. Deze stelpost kan worden ingezet ter compensatie van de nominale ontwikkelingen. De hoogte van de stelpost is jaarlijks € 3.600.000 (hoogte is historisch bepaald). Dit bedrag is inclusief een verhoging van € 600.000 als gevolg van de samenvoeging. Jaarlijks hogen wij de stelpost vanaf het laatste jaar structureel op met € 3.600.000. In de Voorjaarsnota 2026 hebben wij dit verwerkt voor het begrotingsjaar 2030.

Indexeren

De begroting bestaat uit meerdere kostensoorten, welke ieder anders op inflatie reageren. Per categorie hanteren wij een andere afweging/werkwijze om de begroting op te stellen naar het prijspeil van het begrotingsjaar. Wij onderscheiden de volgende categorieën.

Categorie	Wijze van begroten
Onroerendezaakbelasting (OZB)	<p>Het OZB-tarief volgt uit de bij de begroting opgestelde woonlasten notitie. Bij de vaststelling van de totale woonlasten worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabiele meerjarige tarieven en • Voor het begrotingsjaar een stijging van het tarief ten opzichte van voorgaand jaar met het CPI-percentages. <p>Jaarlijks wordt, bij het opstellen van de programmabegroting, de politieke afweging gemaakt of bovenstaande uitgangspunten gehandhaafd blijven (zie ook categorie 'woonlasten').</p>
Afstoffenheffing	<p>Onze uitgangspunten bij het bepalen van de afvalstoffenheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 99% Kostendekkend (De kosten mogen, op basis van wet- en regelgeving, maximaal 100% kostendekkend zijn). • Stabiele meerjarige tarieven. • Voor het begrotingsjaar een stijging van het tarief ten opzichte van voorgaand jaar met het CPI-percentages. <p>Jaarlijks wordt, bij het opstellen van de programmabegroting, de politieke afweging gemaakt of bovenstaande uitgangspunten gehandhaafd blijven (zie ook categorie "woonlasten")</p>
Rioolheffing	<p>De uitgangspunten bij het bepalen van de rioolheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 99% Kostendekkend (De kosten mogen, op basis van wet- en regelgeving, maximaal 100% kostendekkend zijn). • Stabiele meerjarige tarieven. • Voor het begrotingsjaar een stijging van het tarief ten opzichte van voorgaand jaar met de CBS-prijnsindex voor de GWW-sector maart (deelgebied 4221, Werken voor vloeistoffen). Dit is in lijn met het vastgestelde GWP 2021-2026. <p>Jaarlijks wordt, bij het opstellen van de programmabegroting, de politieke afweging gemaakt of bovenstaande uitgangspunten gehandhaafd blijven (zie ook categorie "woonlasten")</p>
Woonlasten als geheel (OZB, riool- en afvalstoffenheffing)	<p>Uitgangspunten voor de woonlasten zijn: Bij de gezamenlijke woonlasten beoordelen wij of voldaan wordt aan het huidige Hilversumse coalitieakkoord dat loopt tot eind dit jaar. Hierin is het volgende opgenomen: <i>"De gemiddelde woonlasten stijgen jaarlijks niet meer dan het inflatiepercentage"</i>. Dit betekent een stijging van de woonlasten ten opzichte van voorgaand jaar met het CPI-percentages. Gezien de voorschriften ten aanzien van het minimaal kostendekkend zijn van de riool- en afvalstoffenheffing dienen hiervoor veelal de OZB-tarieven aangepast te worden. Jaarlijks wordt, bij het opstellen van de</p>

Categorie	Wijze van begroten
	programmabegroting, de politieke afweging gemaakt of bovenstaande uitgangspunten gehandhaafd blijven.
(Reken)rente	<p>De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) en andere macro-economische ontwikkelingen. Voor de toerekening van de rentelasten wordt gebruik gemaakt van de rente-omslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen. De rentelasten betreffen het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van overtollige middelen en verstrekte geldleningen. Deze rentelasten wordt vervolgens d.m.v. het rente omslagpercentage verdeeld over de programma's (onderdeel van de kapitaallasten op investeringen).</p> <p>Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 0,5% dient de gehanteerde omslagrente aangepast te worden. Aanpassingen kunnen worden doorgevoerd via de voorjaarsnota en/of programmabegroting (Het rente omslagpercentage zoals opgenomen in de programmabegroting 2026 bedraagt 1,1% (2025: 1,2% en 2024: 1,6%)</p>
Investeringen (afschrijvingen)	Investeringen zijn eveneens onderhevig aan de nominale ontwikkelingen en worden beïnvloed door loon –en prijsaanpassingen. De investeringen verschillen van elkaar in aard en omvang. Om deze reden worden investeringen niet standaard geïndexeerd. Investeringen worden beoordeeld en eventueel bijgesteld op individueel niveau.
Onderwijshuisvesting (investeringen)	In lijn met het Integraal Huisvestingsplan (IHP) worden de investeringen onderwijshuisvesting jaarlijks geïndexeerd met de BDB-index (maart). Dit gebeurt jaarlijks bij de voorjaarsnota. Het ophogen van de investeringskredieten zorgt op termijn voor een toename van de rente en afschrijvingslasten, ofwel kapitaallasten.
Riolering (investeringen)	In lijn met het Gemeentelijk Watermanagement Plan (GWP) worden de investeringen jaarlijks geïndexeerd met het CBS-prijsindex voor de GWW-sector maart (deelgebied 4221, Werken voor vloeistoffen).
Lonen en salarissen	<p>De lonen en salarissen volgen de cao-gemeenteambtenaren. In afgelopen jaren is het verschillende keren voorgekomen dat de begroting opgesteld wordt zonder dat de CAO bekend is voor het begrotingsjaar. Op basis van veronderstellingen worden dan de verwachte loonstijgingen bepaald en verwerkt in de begroting.</p> <p>Jaarlijks dient op basis van geldende CAO en/of verwachte aanpassingen de totaal personeelslasten bepaald.</p>
Uitgaande subsidie	<p>Voorgaande jaren werd de subsidie-indexatie bepaald door de CPI raming. Echter vanwege de aangenomen motie 'M25-128: Geen stille bezuiniging voor maatschappelijke organisaties' wordt voorgesteld om voor de indexatie 2027 het gemiddelde te nemen van de ontwikkeling van de CPI en de CAO-lonen.</p> <p>Jaarlijks wordt de politieke afweging gemaakt of bovenstaande uitgangspunten gehandhaafd blijven.</p>

Categorie	Wijze van begroten
Specifieke uitkeringen (SiSa)	Specifieke uitkeringen worden van het rijk ontvangen om bepaalde taken uit te voeren en betreffen geoormerkte middelen. Dit betekent dat wanneer middelen niet worden uitgegeven dat deze terugbetaald dienen te worden aan het rijk. De indexatie van deze middelen vindt plaats door aanpassingen in het beschikbare budget door het rijk. De indexatie is, behoudens politieke lobby, vrijwel niet te beïnvloeden door de gemeente.
Reguliere budgetten	Voor het restant van de budgetten geldt dat deze niet structureel worden geïndexeerd. Voor deze budgetten geldt dat jaarlijks wordt bekeken welke budgetten nodig zijn om de werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Vaak liggen hier contractuele afspraken aan ten grondslag (bijvoorbeeld bij de ingekochte zorg en ICT). Het kan ook voorkomen dat budgetten niet jaarlijks worden opgehoogd, maar bijvoorbeeld elke 5 jaar. Dit kan ook samenlopen met de aanpassingen van de onderliggende beleidsnota's
Beheersplannen	Uit de beheersplannen (exploitatielasten) blijkt welke budgetten nodig zijn om de huidige kapitaalgoederen te onderhouden (gebouwen, wegen, groen etc.). Deze worden jaarlijks geactualiseerd. Deze categorie wordt derhalve gelijk behandeld als de categorie reguliere budgetten.

Dekking hogere lasten als gevolg van indexeren

Bovenstaande lasten dienen in eerste instantie opgevangen te worden door de hogere baten, de stelpost autonome- en nominale ontwikkelingen. Indien gewenst/noodzakelijk kunnen ook andere politieke keuzes voor dekking zorgen:

- Op basis van politieke overwegingen kan besloten worden indexaties op een andere wijze toe te passen.
- Er kunnen politieke keuzes gemaakt worden ten aanzien van de uit te voeren activiteiten in de begroting (bezuinigen)
- Er kunnen politieke keuzes gemaakt worden die leiden tot hogere baten (belastingverhoging)
- Ook is het mogelijk de hogere lasten te dekken vanuit de algemene reserve.

Algemene reserve

Indien de begrote lasten hoger zijn dan de begrote baten dan is er sprake van een niet sluitende begroting. Indien dit incidenteel voorkomt kan ervoor gekozen worden het nadelige saldo te onttrekken uit de algemene reserve. Indien er structureel sprake is van een niet sluitende begroting dan zal de provincie bij het uitvoeren van haar toezichtstaken eisen dat er structurele oplossingen worden gevonden om de tekorten te dekken (verhogen belastingen en/of bezuinigingen).

4 Voorstel indeling programmabegroting

Voorgesteld wordt om de indeling van de Hilversumse programmabegroting onverkort te handhaven. Dat betekent de volgende indeling, met dien verstande dat de naamgeving van de onderdelen de term stad is vervangen door gemeente.

4.1 Programma 1: Wonen en leven

Onderdeel	Taakveld
Mooie Gemeente	7.5 Begraafplaatsen en crematoria
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.3 Wonen en bouwen
Levendige gemeente	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
	5.4 Musea
	5.5 Cultureel Erfgoed
	5.6 Media
Bereikbare gemeente	2.1 Verkeer en vervoer
	2.2 Parkeren
Duurzame gemeente	2.4 Economische havens en waterwegen
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer

4.2 Programma 2: Zorg

Onderdeel	Taakveld
Verbindende gemeente	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
	7.1 Volksgezondheid
Kansrijke gemeente	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Ondersteunende gemeente	6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO
	6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
	6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal
	6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)
	6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)

Onderdeel	Taakveld
	6.71B Begeleiding (WMO)
	6.71C Dagbesteding (WMO)
	6.72A Jeugdhulp begeleiding
	6.751 Jeugdhulp ambulans lokaal
	6.752 Jeugdhulp ambulans regionaal
	6.753 Jeugdhulp ambulans landelijk
	6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal
	6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal
	6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk
	6.791 PGB WMO
	6.792 PGB Jeugd
	6.81A Beschermd wonen (WMO)
	6.81B Maatschappelijke – en vrouwenopvang
	6.82A Jeugdbescherming
	6.82B Jeugdreclassering
	6.91 Coördinatie en beleid WMO
	6.92 Coördinatie en beleid Jeugd

4.3 Programma 3: Werken

Onderdeel	Taakveld
Ondernemende gemeente	3.1 Economische ontwikkeling
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
Werkende gemeente	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
Sociale gemeente	6.3 Inkomensregelingen

4.4 Programma 4: Bestuur

Onderdeel	Taakveld
Veilige gemeente	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
Dienstverlening aan de gemeente	0.2 Burgerzaken
Effectief en efficiënt bestuurde gemeente	0.1 Bestuur
	0.4 Overhead

4.5 Programma 5: Financiën en grondexploitaties

Onderdeel	Taakveld
Financieel gezonde gemeente	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen overig
	0.8 Overige baten en lasten
	0.9 Vennootschapsbelasting
Grondexploitatie en vastgoed	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)

